

Enxarxats

CARME TORRAS

Enxarxats

DISTORSIONS
núm. 42

Carme Torras

ENXARXATS

Ed. Males Herbes
2017

Primera edició: maig 2017

© Carme Torras

© de la il·lustració de portada, Toni Benages Gallard

© Editorial Males Herbes S.C.P

Guilleries, 26, 1, 2

08012, Barcelona

www.editorialmalesherbes.com

ISBN: 978-84-125058-3-2

Disseny i maquetació: Eduard Vila / www.eduvila.com

Correcció: Cristina Carbonell

Sota les sancions establertes per les lleis, queden rigorosament prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic o electrònic, actual o futur—inclouent-hi les fotocòpies i la difusió a través d'Internet—i la distribució d'exemplars d'aquesta edició mitjançant lloguer o préstec públics.

Vares venir fins on jo dormia i em vas despertar, i em vas convidar a tenir set, una gran set per a la qual et vas fer copa on jo la pogués beure.
JOAN VINYOLI, *Libre d'Amic*, 1997.

As a species, we have evolved to survive. And the way we do it is by straining and straining and, at last, every few generations, giving birth to genius. The one who invents the wheel. And light. And flight. The one who builds a city, a nation, an empire... Human beings are free except when humanity needs them. Maybe humanity needs you. To do something.
ORSON SCOTT CARD, *Ender's Game*, 1985.

UN FLAIX

El pampallugueig a la pantalla de l'ordinador fa que en Marcel deixi de teclejar i obri tot seguit la finestra d'incidències a la zona Peu del Funicular. Noves imatges pujades per un filmador *freelance han superat el filtre d'interès i, encara que potser es tracti d'un fals positiu i torni a pagar per no res, almenys aquest cop el text que les acompanya sembla prou treballat. Hi llegeix:*

Periscopi urbà - sector (latitud 41º 24' 33.061" N, longitud 2º 6' 40.022" E) - divendres 7 d'abril de 2017, 6:23 pm

Com cada tarda, baixava esperitat la carretera de Vallvidrera quan, en sortir del revolt que dóna al mirador, m'ha sorprès veure-hi una solitària figura femenina retallada contra el cel. La companyia d'un vehicle hauria explicat prou la presència de la dona per resguardar-la de la meva atenció, però no n'hi havia cap. Afluixant la marxa, l'he observada amb deteniment tot al llarg de la corba: recolzada a la barana i amb els cabells negres onejats per la brisa, semblava el mascaró de proa d'un vaixell varat en ple asfalt, a punt de conquerir la ciutat que s'estenia als seus peus. Un tremolor la sacsejava i es duia les mans al rostre com si volgués protegir-se de l'embat del mar. Quan el traçat de la carretera me li ha deixat veure la cara, ho he sabut del cert: plorava.

<Adjunts: vídeo d'aproximació, foto panoràmica, *close-up*>

«El que cal fer avui dia per vendre unes imatges», s'hauria exclamat en Marcel en condicions normals, i no hauria parat fins a trobar l'aplicació capaç de generar una descripció poètica com aquesta. Però ara mateix les curiositats tècniques li importen ben poc. La referència a una dona plorant l'ha neguitejat i, impacient, clica el *play*, però com que el començament del vídeo és molt anodí, prem de seguida el botó *fast-forward*. El filmador és tan poc professional que, quan el seu vehicle pren el revolt, la imatge va de l'asfalt als núvols i un altre cop a l'asfalt abans de tornar a enquadrar la figura humana. Està presa de tan lluny que gairebé no es distingeix ni que sigui una dona.

Millor que aquest passerell es dediqui a la poesia perquè com a càmera no es guanyarà pas la vida. La foto panoràmica segueix la mateixa tònica: massa llunyana i amb una perspectiva gran angular en què la figura queda distorsionada i, a contrallum, retallada contra el cel.

*En Marcel ja no espera gran cosa quan prem el *close-up* i el primer pla nítid i vibrant d'una dona que coneix prou bé el deixa petrificat a la cadira durant uns instants, per tot seguit agafar el mòbil i sortir disparat cap a la sala de control de càmeres que té just a sota del despatx.*

LA TERANYINA HABITADA

febrer-març 2017

1

La Júlia puja l'escalinata de l'Escola d'Enginyeria i la immensa porta vidrada li retorna, reflectida, la seva pròpia imatge incrustada en el trànsit atapeït de la Diagonal a aquesta hora del matí. De l'interior de l'edifici se n'entreveu poca cosa: el sostre alt del vestíbul i, a una banda, la garita dels bidells custodiant l'entrada. «Un món a part», pensa. I somriu davant l'encert que l'efecte mirall resguardi aquest món de les mirades indiscretes de tants conductors aturats i vianants vagarosos. Els pocs que llegeixin el rètol de la façana deuen veure en aquest vell edifici tot un temple del coneixement. Si el veiessin amb els seus ulls i sabessin el que s'hi cou... Però el més probable és que ningú no s'hi fixi, entretinguts com estan amb les últimes aplicacions instal·lades en els seus cotxes i mòbils. Un entramat de connexions invisible, subterrani, que deixa la superfície com una carcassa buida, per més atapeïda que estigui. No li estranya que busquin evadir-se de tanta grisor febril, ben diferent del relaxant campus de Brown, amb aquella estesa de verd a la primavera, i la blancor silenciosa de l'hivern. Enyora la pau i l'harmonia que s'hi respirava. Als antípodes d'aquesta universitat travessada per la principal artèria de la ciutat.

Mentre s'esmuny entre la jovenalla sorollosa del vestíbul i avança passadís enllà, barrina com podria aïllar-se de l'entorn i fer que el temps li condís com a l'altra banda de l'Atlàntic. Aquí tot són reunions i corredisses d'última hora per tapar uns forats que no hi serien si fessin la feina quan toca. esclar que tampoc no es pot queixar que la interrompin gaire, concedeix mentre surt de l'ascensor i enfila el desangelat corredor del departament amb despatxos a banda i banda on, com d'habitud, no hi ha ni una ànima. Allà feien les reunions per videoconferència i es refugiaven als despatxos per treballar, mentre que aquí s'ha

generalitzat el teletreball i vénen a l'Escola només a reunir-se o fer classe.

En passar per davant la porta del professor Albiol, també tancada, recorda com es va justificar assegurant-li que deixà de venir amb assiduitat el dia que, en arribar al matí, va trobar un bloc de formigó assegut a la seva cadira. Literalment. Malgrat que de seguida es va confirmar que havia estat un accident per culpa del mal estat de l'edifici i que el bloc s'havia després fortuïtament del fals sostre, la primera impressió fou tan impactant que dubtava que mai pogués esborrar-se-li del tot. Sentí que l'estaven amenaçant, i les imatges de col·legues i alumnes que podien voler-li mal s'atropellaren dins del seu cap. Com en un bombardeig. Encara ara, cada cop que obre la porta, els ulls se li'n van de manera inconscient a la cadira, li confessà. Ell tenia un motiu per absentar-se, no com els altres. Fou l'únic dia que va mostrar-se una mica expansiu, i a la Júlia li sobtà que un home tan apocat la fes dipositària d'aquella confiança. Potser era una illa al departament, però conservava una certa dignitat. I havia volgut que ella ho sabés.

Així que entra al despatx, junt amb la il·luminació i l'aire condicionat, s'engega també la pantalla, i a la cantonada superior hi veu la icona de l'aranya, del mateix blau elèctric que el logo de la universitat, que torna a estar inflada. S'asseu sense ni tan sols treure's la jaqueta i clica la icona per obrir el desplegable:

Si estàs llegint això,
és perquè jo, l'ARANYA, així ho he volgut. Considera't afortunat/ada, ja que molts desitjarien rebre aquest escrit, però els destinataris són pocs i encara menys els que aconseguixen accedir-hi. Tu hi has arribat i això et converteix en un dels candidats/es per a la missió que vull encomanar. Continua atent/a a la meva icona, que t'anirà dosificant el coneixement necessari amb un tempo òptim. «Òptim per a què, per a qui?», et preguntaràs. Doncs per a la universitat, la Glob i també per a tu, creu-me. Tot de cop no ho assimilaries. Deixa't conduir i no vulguis cremar etapes.

De moment vés familiaritzant-te amb la informació de la carpeta DOCUMENTS_CLAU perquè estiguis en condicions d'actuar quan toqui. No abans, entesos? I, sobretot, confidencialitat absoluta. Altrament seràs descartat/ada.

S'enretira una mica de la pantalla i mira a banda i banda per si algun alumne desvagat o becari tafaner pogués estar-la espiant. La porta del despatx és oberta, tot i que ningú gosaria entrar-hi sense trucar i el silenci és total, però estava tan absorta que s'ha endut un ensurt.

S'alça i tanca la porta.

Per primera vegada li passa pel cap que els enigmàtics textos que la icona fantasma ha desplegat els darrers dies potser no anaven dirigits a la professora Mestres, com havia suposat, sinó a ella. Quan fa mig any va heretar-ne el despatx, no es podia imaginar el seguit de finestres que se li obririen entre aquestes quatre parets, finestres a mons insospitats on infiltrar-se ha estat un veritable luxe. Qui sap si ara en pagarà les conseqüències.

Tem que algú hagi descobert que ha usurpat la identitat i alguns contactes de l'antiga catedràtica i li estigui gastant una broma... o, pitjor encara, vulgui fer-li xantatge. ¿Pot ser que tot siguin imaginacions seves perquè se sent en fals? Si es tractés només dels escrits de l'aranya, podria pensar que són una nova estratègia de màrqueting, una versió actualitzada de les cartes seriadades o els concursos ficticis; però hi ha també la qüestió de la Glob, la xarxa privada i exclusiva de la qual només havia sentit rumors i que ara, després de les indagacions que ha fet amb les contrasenyes de la professora, sap que existeix. Com que hi ha entrat amb la seva identitat digital, el més lògic és que la destinatària d'aquests escrits sigui ella. Vés a saber en quins assumptes devia estar ficada. Fins no seria estrany que la seva desaparició del món acadèmic hi tingués relació. Potser no fou tan voluntària com semblava. La Júlia no sap si preocupar-se pels escrits de l'aranya, per les

represàlies que pugui patir arran de la suplantació, o pel que hagi pogut succeir a l'Ariadna Mestres.

Rellegeix el text a poc a poc tractant d'esbrinar la interpretació més probable. Li cal decidir d'una vegada si fer-ne cas o passar pàgina i desentendre's d'aquesta història. Ja hi ha perdut prou temps. Però, i si...? La possibilitat d'haver estat escollida li toca l'ego, per més que intenti negar-ho pensant que moltes persones deuen haver rebut el mateix. L'al·lusió a la universitat deixa clar que no es dirigeix a qualsevol, i el color blau de l'aranya... té la viva sensació que el missatge va per ella. Potser juntament amb altres col·legues escollits d'aquest campus. I encara que això l'afalaga, se sent també amenaçada. Difusament. No sabia dir per qui ni per què, fins que buscant indicis en el text, el «jo» potent, nu, explícit, de la primera línia la intimida i les frases en imperatiu, «estigues atenta», «deixa't conduir», rematades pel «seràs descartada» final, acaben de posar-la nerviosa. Vol de veritat seguir aquest joc?

No es penedeix d'haver creuat l'Atlàntic per accedir a la plaça de professora titular, però alhora no pot evitar mirar l'entorn amb un cert recel, fins i tot amb una mica de por, com si les parets tinguessin ulls. «Tan innocents i anodines com semblen», pensa repassant la fusteria metàl·lica negra que emmarca uns vidres netejats amb desgana, grisos com els envans prefabricats on reposen la pantalla hologràfica, el penja-robes, la prestatgeria i un arxivador, tot de sèrie. Encara que hagi col·locat de manera estratègica aquí i allà els puzles 3D de fusta que li han fet companyia des dels temps d'estudiant, així com la col·lecció de robots en miniatura que exalumnes agraïts i amics viatgers fan créixer, no ha aconseguit fer-se seu l'espai. Ni la serigrafia del seu estimat campus de Brown presidint el millor pany de paret la fa sentir a casa com se sentia allà. Per més que hi tanqui els ulls i ho negui davant de la família i, sobretot, de l'Edward, el seu entorn acadèmic continua resistint-se-li.

Damunt l'escriptori la foto dels seus nens en pijama, escabellats i fent cara d'angelets just després d'haver-se esbatussat amb els coixins, la reconforta i li arrenca un somriure. La decisió de tornar va ser encertada i no consentirà que uns missatges, que ni tan sols sap si li van dirigits, la intimidin. I menys encara aquesta insignificant aranya que sembla desafiar-la des de la cantonada superior de la pantalla. L'únic inquietant és el to que gasta; per la resta, el «jo» li ho posa fàcil: no demana fer res d'especial, ja es dirigeixi a la doctora Mestres o a ella, només deixar-se conduir. Així que pot mantenir-se a l'expectativa, no cal que prengui cap determinació ara mateix. L'única exigència és guardar-ne confidencialitat. Ni paraula a ningú, doncs, almenys de moment.

Clica la icona i el text s'encongeix fins a quedar reduït a una petita teranyina. Veient l'aranya allà arrupideta al costat de la barracuda netejapantalles, el lloro de l'HORÒSCOP, el cargol bavejasentències i tota la fauna, es diu que ja no li ve d'una bestiola més a l'escriptori i, amb un sospir resignat, es força a centrar-se en la feina. Tot just comença a revisar el correu electrònic, quan un imperatiu truc d'artells li fa aixecar la vista cap a la porta i, sense temps de dir res, es troba en Tomàs Rull assegut al davant. Té pressa i va al gra: el Consell de Govern finalment ha donat llum verda a la nova plaça de professor titular i, per qüestió de paritat, han de posar dues dones al tribunal. Una serà la catedràtica de Lleida, amb qui hi ha bona relació, i l'altra han pensat que sigui ella. Pressuposant que no hi tingui inconvenient, esclara. Es tracta d'un afer de tràmit perquè en Garcia és un bon candidat i ningú gosarà enfrontar-s'hi.

—Però amb prou feines sé com es fan les oposicions aquí, només he assistit a la meva. No podríeu triar una altra persona?

—Qui? Qui? —Ja s'ha alçat i està a punt de marxar.— Pots dir-me qui? Abans hi hauríem posat l'Ariadna Mestres, així

que ara et toca a tu.

No és mal director, pensa la Júlia, i ha aconseguit prou consens al seu voltant, però les decisions precipitades li alimenten la fama de portar el departament a cop d'improvisació. Tant de bo sigui cert que l'oposició serà un pur tràmit.

Encara no ha tingut temps de posar-se de nou davant la pantalla, que en Rull torna a treure el cap:

—Me n'oblidava; m'han dit d'Administració que és urgent que hi passis. Hi ha un embolic de mil dimonis amb la justificació del projecte Robots a l'Aula, suposo que ho saps.

—Sí, però no ho entenc. Estem gastant el pressupost tal com constava en la proposta, ni un euro més.

—Doncs aquest és el problema! No deuen saber d'on treure el 4 % d'impost revolucionari.

—Si et refereixes als costos indirectes, els vam tenir en compte tots.

—Aquest segur que no. El nou rector s'ha proposat millorar la posició de la universitat en els rànquings internacionals de recerca, i això costa calés.

—Què vols dir? —La Júlia no dóna crèdit al que acaba de sentir. Ha d'entendre que les posicions es compren? Que paguen suborns?

—No posis aquesta cara, no es tracta de res estrany. S'ha creat una unitat de control de projectes europeus que se'n queda el 4 % per fer-ne el seguiment.

—I com és que no m'ho van advertir?

—De moment, no tenen prou personal i en revisen pocs. Es veu que t'ha tocat a tu. Creu-me, vés-hi i soluciona-ho, o et quedaràs sense pressupost per aquest any.

—D'acord, si és tan greu... —Anava a dir «hi passaré», però deixa la frase a mitges perquè ell ja ha marxat.

Potser veu fantasmes on no n'hi ha, però no li sembla casual que hagin escollit el seu projecte. Qui sap si en Rull, que està tan informat de tot malgrat que al començament s'ha fet el desentès, hi ha tingut res a veure. No li

estranyaria que fos més proper al rector del que vol aparentar.

En reprendre la lectura del correu, la vista se li'n va cap a la icona de l'aranya. Sort que ha tancat el seu escrit a temps. Li ha semblat que, mentre parlaven, l'home feia un cop d'ull a la pantalla. Són uns tafaners aquí, ja cal que vagi amb compte. O potser és que en sap alguna cosa? No creu que, com a director, tingui accés als comptes dels professors, però segur que controla els de serveis informàtics.

Repassa mentalment la interacció que hi ha tingut per si pot haver aixecat alguna sospita. Quan s'incorporà a la universitat, el tècnic de sistemes li va reconfigurar l'ordinador amb les aplicacions que necessitava. És cert que d'entrada li estranyà que l'ordinador i la pantalla formessin part del paquet de mobiliari que li adjudicaren amb el despatx, però Barcelona no és Providence, i ja comptava que els usos i costums podien ser diferents. El tècnic li digué que l'ordinador era, de fet, un contenidor igual que els calaixos i la prestatgeria, que es podia buidar de la mateixa manera, amb l'avantatge addicional de dur incorporada una connexió a la pantalla hologràfica que segur que li seria molt útil. I així ha estat. Dubta que hi hagués una segona intenció rere les seves paraules, i més després de constatar que reutilitzar ordinadors és una pràctica comuna aquí.

Recorda que va consultar de nou els tècnics informàtics quan la instal·lació de l'HORÒSCOP li donava aquell error, però ni es van mirar l'ordinador; es limitaren a dir-li que havia d'esborrar la versió anterior. I fou just quan la buscava que descobrí el directori, ocult entre els fitxers de sistema, on hi havia la correspondència i les contrasenyes de la seva antecessora als portals web, projectes i paquets informàtics en què treballava. Una mina. Quedà astorada que es pogués produir una badada d'aquella magnitud, i se li accelerà el pols només d'imaginar llocs i maneres de posar en evidència l'incompetent de serveis informàtics. A Brown

hauria estat un motiu prou important per despatxar-lo sense contemplacions, però aquí era probable que tothom se solidaritzés amb la pobra «víctima» i encara serien capaços de girar-se-li en contra i titllar-la d'intolerant. Per això no ho denuncià. I també perquè volia explorar tot aquell material amb calma. Esclar que llavors ni li passà pel cap la possibilitat que no fos incompetència, sinó una maniobra deliberada. Per aconseguir què? Assetjar-la amb els textos que ara desplega l'aranya? En tot cas, la màxima perjudicada, de qui s'ha violat la intimitat i vulnerat els drets, és la pobra doctora Mestres Però... ella n'ha tret profit. Potser sí que volen fer-li xantatge. Els de serveis informàtics són incapaços d'un pensament tan recargolat, qui sap si en Rull... ¿O potser és una altra estratègia del rector per controlar els nouvinguts de l'estranger?

L'últim contacte amb aquells ineptes el tingué ara fa un mes, quan, en accedir a un web restringit utilitzant les credencials de la professora, li aparegué a la pantalla la maleïda icona de l'aranya. Provà d'eliminar-la esborrant les *cookies del navegador i tot un seguit de fitxers temporals, però l'aranya resistí. Per si es tractava d'un cuc o d'un virus, es descarregà l'última versió de l'antivirus, però tampoc així aconseguí desfer-se'n. Fou llavors quan va recórrer als tècnics, que li recomanaren reinstal·lar el sistema des d'un disc extern, però ella es feu enrere per por de perdre aquella documentació tan valuosa. A serveis informàtics sempre hi ha trobat més deixadesa que una altra cosa. Cap imposició. La iniciativa ha sorgit sempre d'ella. Li sembla, doncs, del tot improbable que algú de la universitat estigui al darrere dels escrits que desplega l'aranya.*

Un dring li anuncia l'arribada d'un nou correu. Quantes vegades s'ha dit que hauria de silenciar-lo, però mai no ho acaba de fer, i, quan sona, costa sostreure's a la temptació de mirar. Al llarg del dia sumen un munt d'interrupcions de la feina, sovint per bajanades Bé, ara no, que ni estava treballant ni el correu és intranscendent. En Briggs li

comunica que el grup de Nottingham ja té a punt el programari del projecte Robots a l'Aula i caldria concertar una cita per Skype per decidir la manera de fer les proves. Mentre llegeix, no pot evitar un cert malestar per haver heretat el contacte de la professora Mestres, tot i que aquest no pas de manera fraudulenta. Abans de contestar-li, fa un truc a l'Aleix per assegurar-se que les interfícies del robot estiguin llestes i alhora informar-se de la disponibilitat del laboratori. Tot a punt. Perfecte. Confirma a en Briggs que parlaran a la tarda i podran fer les proves a partir de dijous vinent.

Hauria de preparar la classe de demà, però millor que primer vagi a Administració, que amb els horaris tan limitats que gasten, després potser no hi serà a temps. Sol fer-li mandra anar-hi i va acumulant els assumptes pendents, però avui, a més de la urgència, li ve de gust airejar-se.

A l'ascensor té un rampell i baixa un pis abans del compte, a la planta de Direcció. Ha recordat que hi tenen exposats els retrats de tots els que han estat directors de l'Escola i li han vingut ganes de veure el de l'Ariadna Mestres.

Només ha estat una vegada en aquesta planta, el dia de la presa de possessió, i no s'hi va fixar gaire. Avui el passadís, tan buit i solitari, li sembla més llarg i la paret més plena de fotos. De seguida hi reconeix l'emblemàtic professor Serraté, amb la seva inseparable pipa, ara del tot anacrònica; també un jove professor Riverol, i tirant-se una mica enrere per veure tots els retrats en perspectiva, confirma el que ja suposava: la professora Mestres és l'única dona.

S'apropa a la foto i l'observa de manera minuciosa tractant de descobrir-hi algun detall revelador. Tot en ella és discret: el cutis amb un maquillatge imperceptible, els cabells grisos recollits en un monyo, la mirada perduda, d'estudi, que no resulta freda, però tampoc càlida, més aviat impenetrable, com si tingués por de traïr-se a ella

mateixa i defugís encarar qualssevol ulls que poguessin arrabassar-li el seu secret. Així la veu la Júlia, influïda pel que n'ha descobert. S'està una bona estona contemplant-la. Li hauria agradat conèixer-la més, sobretot ara que sap com la respectaven les patums de l'àrea. No ho hauria dit mai, tan poc com intervenia en públic i, en canvi, tenia accés a la Glob, participava en aquells fòrums exclusius, liderava projectes vedats a la majoria de la comunitat científica i tenia línia directa amb executius d'empreses líders en el sector de la informàtica. Tot plegat configurava un personatge ben curiós; insòlit en un món acadèmic on hi ha bufetades per figurar i es presumeix de grans vincles amb científics de renom pel sol fet d'haver-los escoltat en un auditori amb vuit-cents espectadors més. Era un misteri que, amb una aparença tan fràgil, s'hagués fet un lloc en aquell ring de pesos pesants on l'aplom i la retòrica grandiloqüent s'imposaven amb contundència. Només calia fer un cop d'ull als seus acompanyants en aquest pany de paret: homes dominadors, de trets rotunds i mirada subjugadora, entre els quals l'Ariadna Mestres desentonava. Ovella entre llops. «Esclar que les aparences poden ser enganyoses», es diu, per contrarestar aquest prejudici sense fonament.

Abans que a Xangai la convidés a participar en el projecte Robots a l'Aula, només hi havia coincidit esporàdicament en congressos i en aquella avaluació a Luxemburg en què li tombaren una proposta de projecte. Potser per això no li queia gaire bé. Li semblava un personatge gris, que no donava la cara i maniobrava a l'ombra... com així ha resultat ser, de fet. Però el que aleshores atribuïa a una falta de valentia ara li sembla fruit de l'astúcia, l'única via possible per arribar on ha arribat. Després de la reunió a Xangai, tot es va precipitar en fer-se públic que es prejubilava i la seva plaça s'havia de cobrir de manera immediata, ja per al curs següent.

Si en aquell moment va somniar a ocupar el lloc de la professora Mestres calculant que la urgència descoratjaria molts dels potencials contrincants, el que no es podia imaginar ni remotament és el que s'ha trobat i que avui fa que s'hi senti tant en deute. A més de l'accés a programes i dades confidencials, li ha facilitat un munt de contactes que l'han situada en una posició de privilegi. L'Ariadna Mestres ha esdevingut la seva mecenes a l'ombra... i també en la inòpia. Li agradaria trobar la manera de fer-l'hi saber, però ni té una coartada convincent per haver-li usurpat els contactes, ni tampoc sabia on anar a buscar-la. D'ençà que va marxar, ningú n'ha sabut res. No va deixar cap adreça i els únics parents que se li coneixien viuen a Mèxic.

El que més li estranya és que una cerca exhaustiva a la xarxa no hagi donat cap mena de resultat. La identitat de l'Ariadna Mestres ha desaparegut de tots els webs, *logs*, *wikis* i *xarxes socials*, com si mai no hagués existit. *Sembla impossible. La Júlia es resisteix a creure que els tan controvertits programes de suïcidi digital puguin funcionar, però potser haurà de canviar d'opinió. Li queda el recurs de buscar el rastre de la professora a la Glob, però seria arriscat, i no té sentit fer-ho fins que el seu fortuït mecenatge hagi donat fruits tangibles per poder oferir-li.*

Palplantada davant del retrat, promet que si se'n surt d'encaixar els programaris desenvolupats pels diferents *partners* i *aconsegueixen patentar el prototip de Robot a l'Aula abans que la competència, proposarà de batejar-lo MestreBot en honor d'ella. Serà la seva manera d'eixugar el deute.*

Està a punt d'abandonar el passadís quan tot d'una es recorda del nou rector i fa marxa enrere. Pensa que no hi serà si pengen les fotos un cop acabat el mandat, però en arribar a l'altre extrem l'hi troba: Juli Campmany, juny 2016 - actualment. Assegut a la butaca no s'aprecia que és baixet i imposa molt més que el dia de la seva incorporació, en què la va saludar en persona. Les celles contínues i en forma de

v li confereixen una agressivitat que aleshores no va percebre. Esclar que no va gosar aguantar-li la mirada com ara. Mantenint la vista fixada en els ulls del retrat, assaja diverses expressions: de domini, d'odi, de menyspreu, de compassió. Quantes vegades ho havia fet de joveneta! D'ençà que descobrí que li donava seguretat davant persones que la intimidaven, ho havia practicat de valent. Com llavors, ara també gaudeix de la sensació de poder que suposa relacionar-se amb una fotografia de mida gairebé natural. I li ve a la ment la rocambolesca idea que, si pogués mirar així als ulls de l'aranya, se sentiria millor.

Quan puja de nou a l'ascensor per anar, ara sí, a Administració, pensa que torna a ser en el mateix punt on era fa una estona i que la digressió que s'ha permès no era en el guió. Ara seguirà la trajectòria prevista. Al capdavant, la vida, la seva i la de tothom, és una constant bifurcació, que sovint passa desapercibuda, i no s'arriba a saber mai on conduïen les altres vies. Avui n'ha explorat una, i s'enorgulleix d'haver burlat la rutina. Però que un fet tan intranscendent com instal·lar-se l'HORÒSCOP l'hagi dut fins a l'embolic de la suplantació de la professora Mestres, l'aranya, i els seus inquietants missatges, li reafirma l'obsessió pel poc control que té sobre tot el que l'envolta. Cada dia ho porta pitjor. Ha d'afanyar-se a treure'n l'entrellat i recuperar el domini de la situació si no vol parar boja.

Primera recreació: 1972

Començo l'enregistrament el 17 de febrer de 2017. No puc deixar passar una data quasi palindròmica com aquesta, malgrat que encara no he acabat d'endregar i de posar-ho tot a punt com voldria. Els mesos que porto de reclusió forçosa no han estat suficients, però uns moviments recents, que no m'és possible revelar-te de moment, m'han alertat que el temps se'm tira al damunt i he d'agafar ben fort les regnes si vull continuar sent jo qui controla la situació. I, per descomptat, que ho vull: és el que he estat preparant tots aquests mesos i, podria dir, per al que visc. Parlo per a tu, hereu encara inconegut dels meus dominis digitals, perquè tard o d'hora em buscaràs i voldràs saber-ho tot de mi. No importa si sóc home o dona, quin aspecte físic tinc, ni on vaig néixer. L'únic que compta i que has de saber per fer-te càrrec del meu patrimoni a la xarxa són les experiències viscudes; des de la meva òptica, esclar, en els meus records jo estic sempre fora del camp de visió. Per això reconstruiré per a tu el meu passat situant la càmera als meus ulls, amb el màxim de realisme 3D i, no cal dir-ho, amb alta fidelitat en tots els sentits de la paraula. És l'única possibilitat que tinc de fer-me entendre.

Són molts els fets i les persones que han influït de manera decisiva en el que t'he d'explicar, i em costarà anar destriant-los i situar cadascun on toca; en canvi, puc assenyalar d'entrada i sense cap dubte el moment exacte en què el meu rumb a la vida quedà fixat per sempre. Llavors no me'n vaig adonar, però amb la perspectiva dels anys ha esdevingut diàfan com l'escac i mat d'un mestre. Si les històries viscudes cap endavant en clau de futur solen suscitar intriga i emocions, rebobinades en forma de flashbacks són un veritable plaer per a la raó. És molt més fàcil descobrir les causes que preveure les conseqüències, això ho sap tothom, però ningú no n'ha tret tant partit com

jo. Aquesta senzilla observació és a la base de FUTURS A LA CARTA, el millor producte que he desenvolupat i l'actiu estrella del llegat que et deixo. Imagino que hi estàs familiaritzat, si més no, amb el subproducte més estès, l'HORÒSCOP, que s'acaba d'incorporar als sistemes operatius de pagament.

Ironies del destí, l'aplicació directa del FUTURS a mi no em serveix, però, en canvi, sí que l'utilitzo invertint-ne el sentit temporal. És el programari de simulació amb què faré les recreacions hologràfiques del meu passat. Per començar, la del moment clau en què el meu oncle encengué el llumí. Aquí la tens.

Barcelona, 6 de gener de 1972 cap a les 5 de la tarda. Menjador de casa els avis materns. De fons sonor, xivarri de nens jugant i fent corredisses pel passadís. Al voltant de la taula, l'àvia, l'oncle Pere i la tieta Roser, ambdós solters, els pares, els cosins mexicans que vénen cada any per Nadal, la meva germana, el seu marit, també mexicà, i el nebot gran. Estan sumits en una mitja penombra que en desdibuixa els contorns i és l'oncle qui porta la veu cantant. De sobte, fa una pausa teatral i llança la pregunta:

—Acceptaríeu d'anar a una festa en què al final matessin tots els convidats? —Silenci realçat pels crits de la quitxalla.— Oi que, per molt divertida que fos, declinaríeu la invitació? Doncs això és la vida, nois, amb la diferència que no ens donen elecció.

Érem a la sobretaula del dia de Reis i, potser per l'ambient fantasiós que s'hi respirava, amb tot de papers llampants escampats per terra i els nens fent gresca a l'habitació del costat, la pregunta no em sonà tan desafinada com de ben segur m'hauria semblat en un altre context. Em sorprengué, no ho nego, altrament no m'haurien quedat gravats els ulls incisius i el rictus heroic de l'oncle Pere en formular-la, ni recordaria el posat d'arreglanyaps característic de ma mare quan s'alçà de taula dient que s'estava fent fosc i calia anar recollint.

Ningú no la seguí, continuàrem asseguts, sense gosar alçar els ulls per por de creuar la vista amb l'oncle. Sé que la pregunta me l'adreçà a mi, tot i que la llançà a l'aire sense mirar-me, potser perquè sèiem de costat. Per molt que ell m'augurava una carrera acadèmica brillant, llavors encara no era capaç de donar-li rèplica en aquest teatre de solemnitats que muntava cada any, en què sota la disfressa de provocació s'hi endevinava un neguit

sincer, un clam imperiós per obtenir respostes. Jo tot just acabava de complir vint-i-dos anys i me'n calien molts més per buscar-les i madurar-les. Fou mon pare qui aleshores entomà el repte, amb la veu pausada de qui estalvia forces perquè sap que el combat serà llarg:

—Et falla el punt de vista, cunyat. No hi ha cap amfitrió que ens convidi i ens pugui donar elecció o escatimar-nos-la. La festa ho és tot, prou que ho saps, no hi ha res tret d'ella. Tampoc no hi ha sicaris a sou que vagin tallant caps. Senzillament morim. És llei de vida. Tant que maleeixes la religió i, en el fons, ets el més creient de tots, només que el teu Déu és maligne.

—La vida humana és un sarcasme. Algú se l'ha d'haver inventat.

—Insisteixo que et falla el punt de vista. Dius la vida humana i penses tan sols en la teva, en la vida d'un individu. Si ho pensem com a espècie, és evident que morim just perquè la vida prossegueixi.

—Almenys se'ns hauria de permetre veure com continua la història. Gairebé em resignaria a deixar de respirar, menjar i actuar, a canvi de poder observar com evoluciona el món els propers vint, cent, cinc-cents anys.

—No t'hi poses per poc. Jo em conformaria a seguir les vides dels aquí presents; m'encantaria veure com creixen els meus néts, en quina mena de persona es converteix cadascun. —El gest circular havia fet que els espectadors entréssim a escena, i uns ulls inquisidors li feren afegir:— I també les vostres evolucions, fills, no cal dir-ho.

L'àvia, com tanta gent gran, patia una sordesa selectiva i intuï que el gendre la convidava a dir-hi la seva en un tema que li tocava més de prop que a ningú altre.

—Morir no em fa por, fillets, el que em sap greu és deixar-vos aquí sols.

La mare i la tieta Roser van intercanviar una mirada que era alhora un homenatge a la gran marassa que havien tingut i també un retret que, en aquest estadi de la vida, encara les veiés com si fossin criatures necessitades de protecció.

Passant per alt la baixada a la realitat del pare i la postil·la de l'àvia, l'oncle continuà el seu estudiat discurs:

—Si som espècie com dius, és una putada que la nostra consciència duri tan pocs anys, hauríem de mantenir-nos conscients mentre hi hagi vida humana sobre la Terra.

—Encara em sortiràs amb zombis i morts vivents tu ara... —El pare s'apuntava a treure ferro a la situació.

—No diguis disbarats, els zombis són inconscients, no observen des de la perspectiva d'un ego corpori, com nosaltres. Caldria quelcom diferent,

una consciència mòbil, com si diguéssim, que ens permetés anar saltant d'un cos a un altre, d'un animal a una planta o a una pedra.

Aturo aquí la recreació amb el FUTURS perquè l'última intervenció segur que ja és de collita pròpia. Impossibile que l'oncle digués una cosa així. Per més que el record sigui sempre reconstrucció, tot té un límit: almenys cal mantenir la coherència dels personatges, el paper que hi juga cadascun, la versemblança del guió. És aquesta cohesió interna el que regeix la construcció de la realitat, segons defensen l'estimat col·lega Michael Arbib i Mary Hesse en el seu llibre del 1986. Cito per vici, per pura deformació professional. Res del que t'he d'explicar necessita ser justificat i menys amb paraules alienes. No estic fent ciència ni tècnica ni res que s'hi assembli, per fi puc deslliurar-me de la grandiloqüència acadèmica i anar al gra. Es tracta del meu llegat, del millor i pitjor que he fet en aquest lapse de temps conscient que anomenem vida, d'una invenció feta realitat que em pertany a mi i només a mi. Fins que l'heretis tu, si és que aconseguixo trobar-te.

L'escena que acabes de visionar —una veritable càrrega de dinamita— quedà latent dins del meu cervell a l'espera d'un detonant. Segons quin, quan i com, el meu crani hauria pogut esclatar en mil bocins, la meva ment embogir per sempre o la meva personalitat arrossegar un trauma de per vida. Així doncs, he de congratular-me que el professor Ritter encengués la metxa en un moment propici i amb una orientació tan encertada que, sense que ell ho sabés, canalitzà tota aquella energia emmagatzemada dins meu cap a un únic —puc dir lloable?— objectiu.

Però d'això te'n parlaré més endavant, en la pròxima recreació. Avui no voldria restar mèrits a l'oncle ni encara menys relegar-lo a un paper sinistre en el meu passat. Ben al contrari, en honor seu i per fer-li justícia, he de dir que ell muntà l'espectacle pirotècnic complet. Posà sobre la taula la càrrega explosiva d'aquella festa macabra i tot seguit

encengué un llumí. La majoria degué veure-hi l'espurna incendiària que la situació reclamava, però als meus ulls la inesperada flama fou sobretot il·luminadora.

Llavors no ho vaig copsar així, a tot estirar ho vaig entreveure. Era com haver viscut tota la vida a les fosques i que, de cop i volta, es produeixi una flamarada. Què arribes a captar del nou món? Poca cosa, quedes encegat, però saps que hi ha hagut un daltabaix, que un abans i un després han quedat marcats per sempre... i al llarg dels anys, a poc a poc, la vista se't va acostumant i agraeixes a l'oncle que encengués el llumí.

Alguns etiquetarien l'experiència com la pèrdua de la segona innocència. Amb la perspectiva d'ara, jo diria més aviat que em va ajudar a superar-la.

Costa d'acceptar que som mortals. Tota una vida. A la innocència infantil seduïda per la màgia dels Reis la succeeix la de la joventut, que es creu omnipotent i eterna. Ja d'adults apel·lem al lliure albir per aferrar-nos a ideals polítics i religiosos de base dubtosa. I quan ens cau la bena de nou, ens assalten consciències còsmiques, experiències transhumanes, criogenitzacions o altres avenços tecnològics que pretenen assegurar-nos la perdurabilitat. Sempre hi ha algú presumptament disposat a salvar-nos i treure'ns les castanyes del foc, d'aquella foguera final que ens revelava l'oncle, alhora que, amb molta subtileza, també ens suggeria una manera d'escapar-ne.

L'has captada, espero; si no, malament aniríem. És bonic, oi, que la salvació arribi no per la via de tancar els ulls i creure cegament en quelcom més enllà de la raó, sinó just a l'inrevés, per la via d'obrir-los, empesos per la curiositat de saber què passarà quan nosaltres ja no hi siguem. En el fons, l'única immortalitat que desitgem és la del coneixement, ja sigui del futur dels nostres éssers estimats, com deia el pare, o del futur de l'espècie humana, com reclamava l'oncle. Quina eina tan potent, la curiositat! L'única capaç de redimir-nos.

En aquell panorama fúnebre que m'havien plantat al davant sense jo demanar-ho i al qual replicar semblava del tot impossible, s'obria d'improvís una escletxa a l'esperança, una petita osca en el granit monolític que, treballada amb les eines adequades, permetia albirar-hi un túnel i somniar-ne la llum al final. En el bloc de pedra s'hi amaga l'escultura, l'artista l'hi veu i l'únic que fa és netejar-la per fer-la visible als ulls dels altres. Això diuen, oi?

Si el problema de ser mortal no era deixar d'existir, ni el patiment d'envellir, ni l'enveja cap als que seguien vius, sinó senzillament la decepció de perdre's la continuació de la història, aleshores hi havia solució, calia només idear les eines adequades per excavar el túnel cap al futur, treure'n els additaments sobrers i deixar-lo ben net i visible. Tot això no ho vaig veure així de clar llavors; per descomptat, continuo reconstruint. És més fàcil assenyalar les causes que preveure'n les conseqüències, ja ho he dit. L'únic que pretenc és agrair a l'oncle que, quan se'm va presentar l'oportunitat que recrearé a continuació, vaig poder caçar-la al vol. El mèrit és seu.

Deus pensar que aquest enregistrament és un curs accelerat de superar una innocència rere una altra. Anava a dir-te que no, però sí que forma part del coneixement que et vull traspasar. Necessitaràs ficar-te del tot en la meva pell per succeir-me en el control dels dominis com cal: assumint el meu jo digital. I ara m'assalta el dubte que potser és aquesta una cinquena innocència amb la qual ja no comptava: la de creure que és possible la successió a la Glob. Quan vinguis, si us plau, no encenguis cap llumí, que vull que el meu cos mori amb la pau de creure en la immortalitat digital.

Ara he de parar. Em canso molt darrerament i necessito connectar-me una estona a aquesta màquina que em neteja la sang.